

ОВЛАДЯВАНЕ НА ОСНОВНИ ВОКАЛНИ ТЕХНИКИ И ПОХВАТИ ПРИ СЦЕНИЧНИ ИЗЯВИ НА РАЗЛИЧНИ ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ УЧАСТНИЦИ

В. Костадинова, Т. Величкова*

СУ „Св. Климент Охридски“, бул. Цар Освободител 15, София 1504, България

**НМУ „Любомир Пипков“; ул. "Оборище" No 17, София, 1504, България*

vek92@abv.bg

Абстракт:

Изследването цели да се изведе връзката между сценичната изява на ученици и студенти и тяхното обучение по народно пеене. Поставя се акцент върху певческия фолклор в специалното музикално образование. Изследва се степента на удовлетвореност и отношението на обучаемите към публични изяви и ефекта им върху учебния процес по музика. Резултатите показват, че умелото овладяване на професионално-изпълнителски гласови техники и умения на сцената внасят удовлетвореност у участниците, мотивират ги за следващи изяви, развиват творческите и артистичните им способности, което от своя страна води до по-ефективно постигане на сценично присъствие и психическа издръжливост по време на изяви пред публика, укрепва самочувствието им като изпълнители и не на последно място стимулира работата на преподавателя.

Ключови думи: обучение, фолклор, вокална техника, сценична изява, изпълнители

MASTERING OF BASIC VOCAL TECHNICS AND RELATIONS FOR STAGE APPEARANCES OF PARTICIPANTS AT DIFFERENT AGE

V. Kostadinova, T. Velichkova*

SU "St Kliment Ohridski", Tsar Osvoboditel Boulevard 15, 1504 Sofia, Bulgaria

** National Music School Liubomir Pipkov, Oborishte St 17, 1504 Sofia Bulgaria*

Abstract:

The study aims to bring out the connection between the stage performance of pupils and students and their training in folklore singing. An emphasis is placed on singing folklore in special music education. It examines the level of satisfaction and the attitude of the learners towards public appearances and their effect on the music education process. The results show that the skillful mastering of professional vocal techniques and skills on the stage bring satisfaction to the participants, motivate them for subsequent appearances, develop their creative and artistic abilities, which in turn leads to a more effective achievement of stage presence and psychological endurance during public appearances, strengthens their self-esteem as performers and, last but not least, stimulates the work of the lecturer.

Key words: education, folklore, vocal technique, music manifestation, singers

Неподвластен на времето и общуването фолклорът осмисля заниманията на учениците изучаващи народно пеене, като по този начин развива у тях личностни качества и умения за успешна ориентация в съвременната музикално–интонационна среда.

Затова е необходимо младите хора да бъдат запознати с истинските носители на фолклора – чистите автентични извори. Това от своя страна налага да се разширяват познанията им по отношение на народните традиции и обичаи, да се развиват изпълнителските възможности на учениците за усещане и преживяване на народнопесенните интонации и ритми и не на последно място да се предостави възможност на младите фолклорни изпълнители, уважаващи изкуството в себе си да се изявяват успешно по концертните подиуми, на празници, фестивали и конкурси.

Актуалността на проблема за овладяване на основни вокални техники и похвати при сценични изяви на различни възрастови групи участници провокира написването на настоящата

работа. Обект на изследване са професионално-изпълнителските техники и умения, необходими за успешна сценична изява на бъдещите народни певци и певици. Изследването цели да се изведе връзката между сценичната изява на учениците и тяхното обучение по народно пеене. Поставя се акцент върху певческия фолклор в специалното музикално образование. Изследва се степента на удовлетвореност и отношението на обучаемите към публични изяви и ефекта им върху учебния процес по музика.

В музикалната практика акцентът се свързва със стиловите особености на всяка фолклорна област. Подборът на песни трябва да е съобразен с гласовите възможности, възрастовите особености и изпълнителските умения на учениците. Излизането на сцената е реална възможност за учениците да повдигнат завесата на своето притеснение и да дадат път на желанието си за изява пред публика по най-добрия за тях начин; позволява им да усетят радостта от сценичната изява под светлините на прожекторите, пред микрофона, на екрана, пред журито.

След публична изява се анализира изпълнението на учениците, като се изясняват причините за евентуален неуспех, както и се изтъкват достойнствата на отлично представилите се на сцената. Подробният анализ се извършва в учебна среда, където се обсъждат силните и слабите страни на конкретно изпълнение, като се хвърля мост между първите стъпки през настоящето до бъдещото развитие на народните изпълнители и се отчита работата на всеки ученик.

Степента на удовлетвореност и отношението на учениците се установява чрез извършеното в хода на изследването анкетно проучване, в което участваха 15 ученика от НМУ „Любомир Пипков“ - 5 - 12 клас. Част от въпросите се отнасят до времето за подготовка на учениците за участия в конкурси, фестивали или други сценични изяви, както в часовете по музика, така и за самоподготовка. Друга група въпроси са свързани с доказване на певческите възможности на учениците от различни възрастови групи и потребността им за бъдещото професионално израстване. Третата група въпроси касае ефекта на сценичните изяви върху учебния процес по музика.

Обобщените резултати от извършеното педагогическо проучване показват, че уелото овладяване на професионално-изпълнителски гласови техники и умения на сцената внасят удовлетвореност у участниците, мотивират ги за следващи изяви, развиват творческите и артистичните им способности, което от своя страна води до по-ефективно постигане на сценично присъствие и психическа издръжливост по време на изяви пред публика, укрепва самочувствието им като изпълнители и не на последно място стимулира работата на преподавателя.

За целта е необходимо музикалният педагог да работи сериозно за вокалното изравняване на мелодичната линия и орнаментирането; да разяснява стиловите особености на всяка фолклорна област; постоянно да полага усилия за постигане на сценично присъствие и психическа издръжливост по време на публични изяви и работа в звукозаписно студио.

Ролята на вокалния педагог е решаваща в обучението по народно пеене, защото вокалните изисквания не могат да се реализират само с клавиатурата на пианото, акордеона или йониката. Пътят на подражанието е основен фактор, затова вокалният педагог е бивш или настоящ народен певец и най-верният „инструмент“ е неговия глас.

Младите фолклорни таланти трябва да вярват в професионализма на музикалният педагог, да възприемат с доверие и обич напътствията за изграждане на по-добри певчески и сценични навици.

Голяма е отговорността на вокалния педагог в процеса на обучение по народно пеене,

защото трябва:

- да насочи детето в определен певчески фолклорен стил;
- да подбира най-подходящия репертоар за успешно представяне в зависимост от вокалните качества на ученика;
- да постига конкретна вокална техника за по-добро орнаментиране и чиста интонация посредством различни технически упражнения;
- да води последователна политика за овладяване на характерните стилови особености на песните от различните фолклорни области.

Успешните сценични изяви на учениците от различни възрастови групи са съпътствани от сериозна подготовка и стремеж към артистично и емоционално изпълнение във всеки един етап – от разпяването, заучаването на песните и представянето им пред публика.

От важно значение е индивидуалната концепция за визията на костюма, който да бъде ушит за всяко дете в зависимост от фолклорната област на изпълняваните песни.

В концертните изяви се използват музикални съпроводи на компактдиск, съпровод на фолклорен оркестър или камерна група от народни инструменти. Така децата се чувстват спокойни и уверени, а песента звучи в най-чистия си вид.

Нашето съвремие разполага с повече технически възможности за контакти в сферата на изпълнителското фолклорно изкуство.

От всичко казано до тук можем да заключим, че различните форми на изява на учащите са от полза за развитие на творческите, артистичните и гласовите им способности, което води до по-ефективно овладяване на специфични вокални техники и похвати при изяви на сцената и укрепва самочувствието им като изпълнители и бъдещи професионалисти. Младите народни певци и инструменталисти внасят нови особености в изпълнителския стил, доразвивайки традиционните черти. Пътят към успешна реализация и утвърждаване на сцената като музиканти и изпълнители минава през научаването на автентичните музикални произведения – такива какви са изпълнявани през вековете – от поколение на поколение. Едва тогава ученикът би могъл да импровизира и да интерпретира изпълнението през собствената си призма. Тази теза трябва да бъде в основата на музикалното развитие на всеки бъдещ изпълнител.

Българската народна песен е едно рядко явление, което завоюва световните сцени със своята оригиналност на мелодиката, орнаментиката и характерното звукоизвличане, с голямото си разнообразие от певчески стилове и неравноделни размери. В подкрепа на казаното ще завършим с думите на М. Калинин, че „Най-висшето, най-талантливото, най-гениалното изкуство е народното творчество, това, което е запазено от народа, което народът носи през вековете.“

Литература:

1. Колишев, Н, 1997, Индивидуално-диференцирания подход в процеса на обучение: основи и осъществяване - Варна, ИПКУ
2. Манолова, В. и Кр. Филева, 2003, Музиката в училище, София, УИ “Св. Климент Охридски”.
3. <http://lilimuzic.com/%D0%B2%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B8-%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8/>